

Verblijfstillbanden maken het werk lichter

Lekker laten zitten

Nico Knibbe en Hanneke Knibbe

In aansluiting op het artikel in praktijkblad Preventie 9 over de MobiBar, een slim hulpmiddel waarmee cliënten makkelijker uit bed kunnen opstaan, dit keer aandacht voor de Verblijfstillbanden. Zorgverleners van de Zorggroep Solis uit Deventer en wetenschappers van bureau LOCOmotion onderzochten deze innovatie.

Om passieve cliënten te verplaatsen maken medewerkers in de zorg steeds vaker gebruik van tilliften. De Praktijkrichtlijnen Fysieke Belasting (zie kader) stimuleren dit gebruik door een tillift voor te schrijven voor het tillen en verplaatsen van cliënten die 'beperkt' of 'niet of nauwelijks' meewerken. Op dit moment verplaatsen zorgverleners werkzaam in de V&V-branch

PRAKTIJKRICHTLIJNEN FYSIEKE BELASTING

De Praktijkrichtlijnen geven precies aan wanneer de fysieke belasting te hoog wordt. Ze zijn ontwikkeld voor alle medewerkers in de zorg in het kader van de CAO AG (voor de verpleeg- en verzorgingshuizen) en de diverse Arboconvenanten (voor de andere zorgbranches). De Arbeidsinspectie beschouwt deze Praktijkrichtlijnen als de stand der techniek en inspecteert op basis hiervan.

landelijk 45% van deze cliënten inderdaad met een lift. Dat was in 2002 nog 38%. Omdat de Arbeidsinspectie sinds kort toeziet op naleving van de Praktijkrichtlijnen, zal het gebruik van tilliften de komende jaren naar verwachting toenemen.

Efficiëntie

Dit toenemende gebruik maakt het interessant de efficiëntie van het werken met tilliften kritisch te bekijken. Wat blijkt? De tijd die het kost om de tilband ('sling') onder of achter de cliënt te brengen en na afloop weer te verwijderen, bepaalt voor een belangrijk deel de totale tijd die nodig is voor een transfer met een tillift. Het niet meer hoeven aanbrengen of weghalen van tilbanden spaart dus tijd. Vanuit dit besef zijn recentelijk de speciale Verblijfstillbanden ontwikkeld. Daarmee is het mogelijk de cliënt in en uit de (rol)stoel te tillen zonder de tilbanden weg te halen. Vandaar de naam 'Verblijfstillbanden': de cliënt blijft na de transfer in de (rol)stoel op de tilband zitten.

Minder gepruts

De Solis Zorggroep uit Deventer onderzocht samen met bureau LOCOmotion of deze theorie in de praktijk klopt. Zij probeerden de Verblijfstillband drie maanden lang uit bij achtien cliënten van het verpleeghuis PW Janssen te Deventer. Daaruit bleek ten eerste dat de lichamelijke belasting voor de zorgverleners afnam. Dat komt enerzijds omdat zij de banden niet in de (rol)stoel hoeven aan te brengen.

Dat scheelt gepruts in moeilijke houdingen. Anderzijds is 'natillen' minder nodig: de cliënt zit in één keer goed in de stoel. Door de goede pasvorm van de tilband durven zorgverleners de transfer van de cliënt door de lucht bovendien alleen uit te voeren.

Doorliggen en -zitten

Als tweede lijkt de inzet van de Verblijfstillbanden doorliggen (decubitus) te verminderen. Dat komt door de pasvorm (minder kans op plooiën in het zitgedeelte), het feit dat de banden geen naden hebben in de zitzone en de samenstelling van de stof (stretchkatoen). Door dit laatste kan de band vocht opnemen. Daardoor blijft de huid droger en is er minder kans op verweking en dus op decubitus.

Zitten in een stoel is een minstens even grote risicofactor voor decubitus als het liggen in een bed. Het gewicht van het lichaam drukt namelijk bij zitten op een kleiner oppervlak. Dit 'doorzitten' is het beste te voorkomen door zo frequent mogelijk te verzitten. Cliënten die met een tillift verplaatst worden, kunnen dat meestal niet meer zelf en dus moeten zorgverleners hen daarbij helpen. Omdat dit een heel gedoe is, gebeurt het in de praktijk weinig. Hulpverleners moeten de conventionele tilband immers aanbrengen en na het verzitten weer weghalen. Bij een Verblijfstillband is aanklikken voldoende en weghalen niet nodig. Daardoor is het aannemelijk dat de frequentie van verzitten met de tillift omhoog gaat en decubitus effectiever te voorkomen is.

Foto: www.joyincare.com

Comfort cliënt

Vervolgens hebben de Verblijfstillbanden niet alleen voordelen voor de zorgverleners, ook de cliënten hebben er baat bij. In vergelijking met de traditionele tilbanden zijn ze comfortabeler, steviger en sluiten ze beter aan. Vooral psychogeriatrische cliënten zijn rustiger en soms minder agressief tijdens de transfer. Bij de traditionele tilbanden zakt de cliënt als het ware in een gat rondom de billen. Dat kan beangstigend zijn. Bij de Verblijfstillbanden gebeurt dit niet.

Omdat een cliënt op deze tilband blijft zitten, heeft iedereen een eigen exemplaar. Zo hoeven ze nooit op de tilband van een andere cliënt te zitten en neemt de kans op kruisinfecties af.

Nadelen

Tot zover lijken de Verblijfstillbanden een 'offer you can't refuse'. Maar er zijn ook nadelen. Soms heeft de familie van de cliënt moeite met het feit dat deze altijd op de (deels zichtbare) tilband zit. Verder vraagt het financieel

om een investering: doordat de banden vrij veel vocht opnemen, moeten ze vaker in de was. En omdat ze niet in de wasdroger mogen, duurt drogen langer. Daarom heeft elke cliënt drie exemplaren nodig: één in de was, één in de kast en één in gebruik.

Tijd is geld

Het Zorg Voor Beter programma (zie kader) besteedt specifieke aandacht aan arbeidsproductiviteit: hoe kunnen we in de komende jaren met minder mensen betere zorg leveren? Uit deze studie blijkt, uitgaande van een zorginstelling voor langdurige zorg met 150 bedden, een tijdwinst van 681 uur op jaarbasis. Omgezet in euro's (door te bezuinigen op het aantal handen aan het bed) zouden de Verblijfstillbanden zichzelf in ongeveer een halfjaar terugverdienen. Veel interessanter is de winst in termen van kwaliteit van zorg: voorkomen van decubitus, verbeteren van het zitcomfort van de cliënt en toename van de persoonlijke waardigheid en hygiëne. ↩

Het meest interessant is **de winst** in termen van kwaliteit van zorg

➤ info

De Praktijkrichtlijnen zijn te vinden op www.ergocoaches.nl.

Download het volledige onderzoeksrapport van LOCOmotion via www.locomotion.nu/pdf/files/rapport_verblijfstillbanden.pdf.

HET PROGRAMMA ZORG VOOR BETER

Het programma is een initiatief van het ministerie van VWS. Doel is om de zorg efficiënter te maken. Dat is hard nodig, want de vergrijzing produceert meer bejaarde cliënten – en ook de medewerker wordt steeds ouder. Belangrijk dus om het werk slimmer te organiseren, en te leren van bestaande ervaringen.